Dziś dodatek ilustrowany

Rok 1 Sobota, dnia 25 kwietnia 1925 Nr. 82 Cena 20 gr.

CODZIENNY EXPRESS POMORSKI

Wychodzi 7 razy tygodniowo o godzinie 10-ej rano — z tygodniowym dodatkiem ilustrowanym i powieściowym

PRENUMERATA:

W ekspedycji miesięcznie 2,50 zł, z odnoszeniem lub pozamiejscowe 2,75 zł, za granicą 4,— zł. — — Redakcja, administracja i ekspedycja znajdują się w Toruniu przy Piekarach nr. 14. — Telefon nr. 647. — Redaktor przyjmuje od godz. 3 do 5 wiecz. Administracja czynna od godziny 8³⁰ rano do godziny 6 wiecz.

Dyskusja ogólna nad budżetem.

WARSZAWA, 24. 4. (PAT.)

Przystąpiono do dyskusji ogólnej nad budżetem.

Pos. Głąbiński (ZLN.), stwierdziwszy, że musi nas napawać radością fakt, że mamy do uchwalenia budżet, bez deficytu, przeszedł do omówienia sytuacji gospodarczej kraju, która jego zdaniem jest ciężką. Stosunki polityczne zewnętrzne nietylko nie polepszają tego położenia, ale stawiają przeszkody naszej akcji sanacyjnej. Pragniemy utrzymania pokoju, a tylko postawa naszych sąsiadów zmusza nas do przeznaczenia 712 miljonów na wojsko i 45 miljonów na korpus ochrony pogranicza. Nasz bilans handlowy i polityczny nie jest zrównoważony i nie będzie nim, dopóki nie pozyskamy rynków na wschodzie, bo z przemysłem zachodnim konkurować nie możemy. W związku z tem pozostaje konieczność podniesienia produkcji. Powinniśmy kategorycznie zażądać od Banku Polskiego, aby udzielał kredytu tyko takim bankom, które zgodzą się na znacznie niższy procent. Rolnictwo i przemysł potrzebują nietylko kredytu krótko-terminowego, lecz także długo- terminowego.

Pos. Rudziński (Wyzw.): Prace nad budżetem w obu Izbach nie będą ukończone przed końcem czerwca. Gospodarka jest więc prowadzona przez pół roku na zasadzie prowizorjów, których rząd domaga się już po raz trzeci. Jest to stan nienormalny, utrudniający kontrolę parlamentu, i stawiający sam rząd w trudnej sytuacji. Mamy budżet na ogól zrównoważony, co jest wielkim plusem. Dochody z przedsiębiorstw państwowych są bardzo drobne i większość dochodów stanowią daniny, podatki i świadczenia ludności. Rząd nie wyzyskuje przedsiębiorstw państwowych. Co do podatków, to główny ciężar ponosi klasa pracująca. W dalszym ciągu swego przemówienia mówca ostro krytykuje politykę obecnego rządu, wykazując m. in., że reforma rolna jest dotychczas tylko frazesem. W dziedzinie polityki oszczędnościowej wydalono kilkadziesiąt tysięcy urzędników etatowych i przyjęto w miejsce ich drugie tyle. W wyniku swoich wywodów mówca oświadcza się przeciwko rządowi.

Pos. Piesch (Zjedn. niem.) krytykuje system podatkowy i domaga się m. in. uwolnienia eksportu od podatku obrotowego i oświadcza wreszcie, że klub mówcy będzie głosował przeciwko budżetowi.

Pos. Jasiński oświadcza, że klub Kat. Lud. od początku popiera pracę premjera Grabskiego wsanacji stosunków finansowych, wołania jednak tego klubu o pomoc dla wsi nie osiągnęły pożądanego skutku. Zgłaszając szereg żądań pod tym względem dodaje, że lub Kat. Lud. głosować będzie za budżetem.

Pos. Barlicki (PPS.), zastanawiając się nad stosunkiem podatków pośrednich do bezpośrednich, wykazuje, że podatków bezpośrednich wpłynęło zaledwie 63 proc. preliminowanych, natomiast ogólna suma podatków pośrednich wyniosła 148 proc. sumy preliminowanej. Podatek dochodowy zapłacili wszyscy urzędnicy i robotnicy, natomiast miasta nie zapłaciły 25 do 30 miljonów. Omówiwszy następnie położenie gospodarcze kraju i przechodząc do dziedziny spraw wewnętrznych, mówca zauważa, że sprawa mniejszości jest jedną z najważniejszych dla skoordynowania wewnętrznego państwa. Min. Ratajski — zdaniem mówcy — powinien ustąpić swego miejsca komuś, kto zadania naprawy administracji podejmie się i sprosta mu.

Pos. Kiernik (Piast.) oświadcza, że rząd prowadził dotychczas politykę taniości środków żywnościowych i ochrony konsumcji. Na zapoczątkowanej drodze cofnięcia szykan i ograniczeń wobec rolnictwa stronnictwo Piast popierać będzie rząd. Co do polityki wewnętrznej, mówca stwierdza, że w sprawie samorządów rząd zachowuje zbytnią bierność, przypatruje si ęwalkom stronnictw w komisji, obradującej nad ustawami samorządowemi i toleruje opóźnienie tej ustawy, w końcu mówca wyraża przekonanie, że w tej ciężkiej sytuacji państwa myśleć raczej wypada o bloku państwowym wszystkich stronnictw, które, stojąc na pozytywnym realnym gruncie, chcą dążyć do ralnych reform w miarę ich wykonalności i do ugruntowania naszego budżetu, niepodległości i niezawisłości państwowej.

Pos. Reich (kl. żyd.), przytaczając rzekome pogwałcenie praw Żydów w Polsce, zgłasza votum nieufności dla rządu, który — zdaniem jego — niszczy zaufanie zagranicy do Polski.

Pos. Stroński (Chrz. Nar.) zatrzymuje się na trzech cechach charakterystycznych budżetu: zwiększenie wydatków w porównaniu z rokiem przeszłym, niedobór bilansu handlowego i wysokość wydatków na wojsko, które wynoszą 36 procent całego budżetu. Omawiając w ostatnią kwestję, mówca podkreśla, że najpierw trzeba mieć pewność życia, a później stwarzać warunki dla jego rozwoju. Skoro kandydaci na prezydenta Rzeszy niemieckiej występują jawnie z zapowiedzią pogwałcenia ich podpis. na traktacie wersalskim, a oni uosabiają dążenia całego narodu niemieckiego, to nie można Polsce robić zarzutów z tego, że za dużo wydaje na wojsko, skoro jej to nie daje gwarancji bezpieczeństwa jej granic.

Podziękowanie Benesza.

WARSZAWA, 24. 4. (PAT.)

P. minister Benesz, opuszczając granice Polski, wystosował z Dziedzic do p. premjera Grabskiego następującą depeszę: J. E. P. Grabski, Prezes Rady Ministrów, Warszawa. W chwili, gdy opuszczam terytorjum Polski, niech mi będzie wolno Panu Prezesowi wyrazić jeszcze raz najszczersze podziękowanie za przyjęcie, jakiego doznałem w Pańskiej stolicy. Wyjeżdżam z przekonaniem, że przyszłość Pańskiej wielkiej Ojczyzny, zarówno jak i mojej jest związana wzajemnymi naszymi interesami i współpracą.

(—) Benesz.

Nota Serbji do Bułgarji.

BIAŁOGRÓD, 24. 4. (PAT.)

Rząd jugosłowiański wystosował ostrą ootę do rządu bułgarskiego. w której wskazuje na ataki, wykazane w sobranju przeciwko Jugosławji, oraz na wrogie stanowisko całej prasy bułgarskiej. Nota zaznacza, że jeżeli odpowiedź nie wypadnie zadawalająco, wówczas rząd jugosłowiański będzie musiał chwycić się energicznie zarządzeń wobec Bułgarji. Poseł bułgarski w Białogrodzie Bakarelski złożył wizytę ministrowi spr. zagr. Ninczicżowi w celu poinformowania się o stapnowisku rządu jugosłowiańskiego wobec zarządzeń w Bułgarji.

„Für Gott, Kaiser und Vaterland".

BERLIN, 24. 4. (PAT.)

W pałacu sportowym odbyło się wczoraj zgromadzenie wyborcze prawicy. Przemawiał Jarres, który zaznaczył, że jeżeli Hindenburg złoży przysięgę na konstytucję, to niewątpliwie jej dotrzyma. Nie oznacza to jednak, aby prawica uważała tę konstytucję za idealną. Jarres na zwał członków partji lewicowych reakcjonistami, ponieważ rzekomo nie pozwalają oni innym na swobodne wyznawanie odmiennych przekonań politycznych. Większą część sali na tem zgromadzeniu zapełniły prawicowe formacje wojskowe z chorągwiami z napisami: Für Gott, Kaiser und Vaterland, co nadało specyficzny charakter zgromadzeniu. Do późnej nocy przeciągały ulicami oddziały Hackenkreuzlerów, śpiewając pieśni. W zachodniej części miasta na tak zw. Kurfürstendamm manifestanci atakowali przechodniów, przyczem w kilku wypadkach przyszło do ostrego starcia ze zwolennikami Marksa i do wybryków antysemickich.

Polsko-czeskie umowy gospodarcze.

Umowa handlowa między Polską a Czechosłowacją, podpisana dnia 23-go b. m., normuje wzajemny stosunek na podstawie klauzuli największego uprzywilejowania. Część ogólna reguluje w 28 artykułach wszystkie zwykłe kwestje handlowo - polityczne.

Wcześci celno-taryfowej wyszczególnione są zniżki celne, które udzielają sobie nawzajem obie strony dla pewnych ważnych rodzajów towarów. Polska uzyskała zniżki celne zwłaszcza dla następujących rodzajów towarów: drób, parafina, przędza bawełniana, cement, blacha żelazna, blacha cynkowa, niektóre maszyny włókiennicze, kwas siarczany, litopon, krochmal kartoflany i t.d. Czechosłowacja zaś otrzymała zniżki cel ne przeważnie dla suszonych korzeni cykorji, winogron, piwa, drożdży, wód mineralnych, niektórych gatunków wyrobów skórzanych wyrobów ceramicznych i szklanych, specjalnych maszyn do cukrowni, gorzelni, browarów, słodowni i rafinerji nafty, następnie dla artykułów jablonieckich i t.d

Do właściwej umowy dołączone są układy: kolejowy, węglowy weterynaryjny, administracyjny, regulujący ogólnie system reglementacyjny w stosunkach wzajemnych, oraz układ wzajemnie regulujący wwóz i wywóz pewnych towarów.

Na podstawie umowy kolejowej otrzymała Polska bardzo znaczne zniżki stawek taryfowych kolei czechosłowackich tak przy wywozie do Czechosłowacji jak i przy tranzycie przez Czechosłowację dla węgla i produktów naftowych, stali szlachetnej, żelaza handlowego, azotniaku, soli, zwierząt żywych i td.

Umowa węglowa przewiduje: wywóz 720 000 ton węgla rocznie z Polski do Czechosłowacji, pobieranie podatku od obrotu oraz zabezpiecza wolny handel między polskimi dostawcami węgla i odbiorcami w Czechosłowacji. Wyżej wymieniony kontyngent może być na wniosek Rządu Polskiego zwiększony w razie, jeżeli zwiększy się dowóz czechosłowackiego koksu do Polski o ściśle ustaloną ilość.

Nad granicą Rumunji stanęło 14 dywizji sowieck.

dla poparcia bułgarskich bandytów.

Wiedeń, 23. 4. Z dobrze informowanych źródeł komunikują, że sowiety skoncentrowały na Ukrainie wzdłuż pogranicza rumuńsk. 14 swych najlepszych dywizji, gotowych, o ileby sytuacja na Bałkanach doprowadziła do rewolucji.

Baczność płatnicy podatku majątkowego!

Najdalej do 15-go maja 1925 władze podatkowe doręczą płatnikom definitywne nakazy płatnicze podatku majątkowego. Władze podatkowe w zasadzie muszą się trzymać złożonych przez płatnika zeznań. Jeżeli chcą od nich odstąpić, muszą wezwać płatnika do udzielenia wyjaśnień. Jeżeli płatnik we wyznaczonym mu terminie nie złoży żądanych wyjaśnień (lub o ile na konkretne zarzuty złoży wyjaśnienie niedostateczne) wówczas komisja szacunkowa kieruje się danemi urzędowemi, jakiemi rozporządza.

Można żądać od płatnika wyjaśnień, uzupełnień i dowodów pisemnych lub ustnych, oraz przedłożenia ksiąg handlowych i gospodarczych, a płatnik obowiązany jest temu zadość uczynić, tak odnośnie do siebie lub jako świadek lub znawca odnośnie do innych osób. Bliskich krewnych nie wolno zmuszać do zeznań.

Od nakazu płatniczego podatku przysługuje prawo odwołania do komisji odwoławczej w ciągu dni 30 od dnia. następnego po doręczeniu i to za pośrednictwem tej władzy, która wydała nakaz. Dla celów odwołania, może płatnik żądać, aby mu udzielono podstaw wymiaru a wtedy bieg 30-dniowego okresu przerywa się na czas aż do doręczenia podstaw wymiaru płatnikowi i ten czas przerwy nie wlicza się do 30-dniowego okresu. Ważne jest postanowienie, że w razie wniesienia odwołania spóźnionego t.j po upływie 30-tu dni, może mimo to komisja odwoławcza odwołanie rozpatrzyć, o ile spóźnienie nie wynosi więcej jak 15 dni, a płatnik usprawiedliwi je nieuchronną lub nieprzewidzianą przeszkodą.

Po rozesłaniu nakazów płatniczych wykłada się na 4 tygodnie w lokalu władzy podatkowej, tudzież w magistracie listy płatników z ustalonym majątkiem i wymierzonym podatkiem, a władze te są obowiązane przyjąć do protokołu uwagi osób, które spis przeglądają. Przewodniczącemu komisji szacunkowej przysługuje prawo zgłoszenia sprzeciwu przeciw uchwałom komisji szacunkowej w przeciągu miesiąca po upływie okresu wyłożenia list. Odpis takiego sprzeciwu należy przesłać płatnikowi, który może przeciw niemu wnieść odpowiedź w 14 dniach od dnia następnego po doręczeniu odpisu. Sprzeciw wraz z odpowiedzią zostaje przesłany komisji odwoławczej. — Tak wniesienie odwołania, jak i sprzeciwu nie wstrzymuje obowiązku wpłacenia podatku w przepisanych terminach.

Ważne jest następnie postanowienie, że władza podatkowa I. instancji, do której wpłynęło odwołanie ,może w razie potrzeby przeprowadzić sama jeszcze dodatkowe dochodzenia, zanim prześle akta Komisji odwoławczej. Komisja odwoławcza nie jest związana uchwałami Komisji szacunkowej, nie może jednak także ustalić majątku odmiennie od złożonego zeznania, jeśli nie dano płatnikowi możności udzielenia wyjaśnień. Jeżeli Komisja, rozpatrując jednostronne odwołanie płatnika, przyjdzie do przekonania, że podatek wymierzony jest za nisko, może zwrócić sprawę do pierwszej instancji celem uzupełnienia postępowania wymiarowego. Komisja odwoławcza jest ostatnią instancją dla odwołań sprzeciwów. Od decyzji tej Komisji przysługuje płatnikom jak i przewodniczącemu Komisji odwoławczej prawo wniesienia skargi do Najwyższego Trybunału Administracyjnego, a to w terminie 2-miesięcznym. Licząc od dnia doręczenia decyzji Komisji odwoławczej.

Z ustawy o Najwyższym Trybunale Administracyjnym należy, przypomnieć postanowienie, że skarga do Trybunału sama przez się nie wstrzymuje wykonania zaskarżonej decyzji; skarżący płatnik może jednak zwrócić się do władzy podatkowej o wstrzymanie wykonania, a władza winna żądaniu temu zadość uczynić jeżeli względy publiczne nie stoją na przeszkodzie, a skarżący mógłby w razie wykonania ponieść szkodę niepowetowaną. Wstrzymaniem wykonania zarządza Komisja odwoławcza. W razie przewlekania załatwienia tego wniosku lub w razie odmownego załatwienia, władny jest Najwyższy Trybunał Administracyjny na wniosek płatnika sam zarządzić wstrzymanie wykonania zarządzenia, lub orzeczenia.

Zmiany, które zachodzą w ciągu okresu wymiarowego wartości majątku, nie wpływają na zmniejszenie lub zwiększenie uskutecznionego wymiaru podatku. Jeżeli wskutek pożaru lub innych nadzwyczajnych wydarzeń nastąpi całkowite zniszczenie majątku, albo jeżeli wartość majątku z tego powodu ulegnie zmniejszeniu przynajmniej o jednę piątą na prośbę płatnika, którą tenże musi wnieść w przeciągu 60 dni od wypadku, Izba skarbowa całkowicie lub częściowo umorzy podatek.

Sejm harcerski.

16, 17 i 18 bm. obradowały we Lwowie najwyższe władze harcerskie — Walny Zjazd Z. H. P.

Przed plenarnem zebraniem i otwarciem Zjazdu omówiono na Konferencji Skarbników najważniejsze sprawy skarbowe więc przedewszystkiem uzgodniono rachunkowość wszystkich Zarządów Oddziałów, ich stosunek do Centralnej władzy w Warszawie, wreszcie sprawę loterji fantowej, którą postanowiono zająć się energicznie.

Również przed właściwym Zjazdem odbyło się zebranie Naczelnej Rady Harcerskiej, na którem przyjęto nowy kodeks honorowy harcerstwa i omawiano sprawy wniosków na Walny Zjazd.

Bardzo poważne były obrady instruktorów Z. H. P., którzy również 16 na odprawie Komendantów zastanawiali się nad stanem, sprawami harcerstwa i sposobami pracy w drużynach.

Po tych wstępnych obradach zaczął się 17 właściwy Zjazd Walny, mianowicie po nabożeństwie w bazylice archikatedralnej zgromadzili się w wspaniałej auli Uniwersyteckiej Jana Kazimierza delegaci z całej Polski i z poza jej granic, a liczba ich wraz z gośćmi przekraczała dwei setki osób. Sala przedstawiała nadzwyczaj miły obraz. Obok sędziwych przedstawicieli Zarządów Oddziałów, sie dzieli młodzi instruktorzy, wszyscy w urzędowych mundurach harcerskich, w jedym kącie sali zebrali się oficerowie-harcerze i jeneralicja, witająca Zjazd imieniem Min. Spraw Wojskowych i D. O. K. — Lwów, gdzieniegdzie widziałeś sutannę księdza, który jako kapelan harcerski przybył na Zjazd, to znowu przedstawicieli drużyn żeńskich, chorągwi, jednem słowem i młodzież dorastającą i starsze społeczeństwo wzięło w Zjeździe udział, stwarzając z tych obrad wzór pracowitego, poważnego zebrania.

A rzeczywiście tej pracy było bardzo wiele. Po mowie powitalnej prezesa prokuratorji lwowskiej dr. Hamerskiego, jtko przewodniczącego lwowskiego Zarządu Oddziału Z. H. P., po mowach wojekody Garapicha imieniem Rządu, gen. Malisewskiego im. min. Sikorskiego i D. O. K. Lwów, Kuratora Sobińskiego imieniem min. Oświaty i Kuratorjum Lwowskiego, Dr. Stahla imieniem Rady Miejskiej, rektora Sieradzkiego im. wyższych szkół, ks. Lubomirskiego im. Tow. Kobiecych i Tow. Szkoły Ludowej — przystąpiono do wytężonej pracy na zebraniach komisyjnych i plenarnych.

Komisje stworzono następ.: 1) główna, 2) skarbowa, 3) drużyn męskich, 4) drużyn żeńskich, 5) starszego harcerstwa, 6) Kół Przyjaciół, 7) kapelanów.

Tam roztrząsano wyniki dotychczasowej pracy i wskazania na najbliższą przyszłość. Wobec zadawalniającego stanu pogłębiania prac harcerskich, uznano za wskazane objąć szersze warstwy młodzieży, a także skupiwszy starsze harcerstwo, przygotować zastęp ludzi, którzy przeprowadzą hasło: uharcerzyć społeczeństwo całe.

W sprawach skarbowych uznano za konieczne wynalezienie środków dochodowych, gdyż przygotowany budżet zgodnie osądzono jako śmiesznie mały w porównaniu z potrzebami.

Sprawę Loterji przyjęto jednomyślnie za palący obowiązek całego Z. H. P. i polecono wszystkim środowiskom gorliwie zakrzątnąć się dla zapewnienia tej imprezie pomyślnych wyników.

Dla obrad komisyjnych bardzo cennym materjałem, a zarazem czynnikiem który podniósł ogromnie wartość i nastrój całych obrad, były referaty: Dr. Strumiłły „O duszę harcerską", p. W. Czajkowskiej, „Służba bliźnim w harcerstwie" i p. H. Glassa „Metody pracy wychowawczej w drużynie".

Nie brak też było i innych podniosłych chwil na zjeździe. Powitano delegatów drużyn harcerskich z Niemiec i Czech, chwile spędzone na cmentarzu obrońców Lwowa, końcowe przemówienie prof. Kucharskiego przed zamknięciem Zjazdu łączyły uczestników w jedną, wielką, zgodną rodzinę harcerską w której ustach hymn „Roty" był istotnie wyrazem wiary i służby.

Raut, urządzony przez gościnną Radę Miejską w salach był słusznym i jedynym wypoczynkiem uczestników Zjazdu.

Następnego dnia Naczelna Rada Harcerska uzupełniona wyborami Walnego Zjazdu powołała kierownicze władze w następującym składzie:

Przewodniczący: Roman Bniński z Poznania. Zastępcy: Stanisław Sedlaczek, Marja Wocalewska (trzecie miejsce będzie później obsadzone). Sekretarz generalny: Olgierd Grzymyłowski. Skarbnik: Bohdan Domosławski. Naczelnik Gł. Kwatery Męskiej: St. Sedlaczek. Naczelniczka Gł. Kwatery Żeńskiej Marja Uklejska. Kapelan Związku ks. Bogdański. Kierowniczka Działu Kół Przyjaciół Har. P.: Wanda Czajkowska. Kierownik Działu Starszego Harcerstwa: Jan Grabowski.

100 miljonów na zbrodnie i pożogi.

Donoszą z Moskwy: Budżet III. Międzynarodówki w 2-im półroczu bieżącego roku przewiduje na agitację komunistyczną zagranicą 100 miljonów rubli w złocie.

Gwiazda Gandiego gaśnie.

Jak sir Sly pobił gandystów własną bronią. — Hinduski nie chcą chodzić w indyjskich sukniach. Protesty indyjskich robotników. — Bolszewizm na miejsce gandyzmu.

„Pozwóicie Anglikom gospodarować w swym własnym kraju. Nie troszczcie się o rządy! Nie pomagajcie Anglikom! Nie kupujcie angielskich towarów, nie jedźcie kolejami Anglików, tylko zaprzęgami wołów, trzymajcie się zdala od angielskich szkół, szpitali i sądów. Bądźcie Hindusami'!

Takie hasła rzucił Gandi przed kilku laty, stwarzając tę charakterystyczną dla Wschodu formę walki, nazwaną „noncooperation", nie-współpracy. Forma ta odpowiadała bardzo silnie pasywnemu charakterowi Hindusów. Gandi zyskał miljony zwolenników i pamiętny jest ów dzień w Kalkucie, gdy tubylcy znieśli na plac publiczny wszystkie swe stroje i kosztowności, pochodzenia europejskiego i ten ogromny stos podpalili. Prześladowania, liczne ofiary, skazanie Gandiego na więzienie, rokowały temu ruchowi duże powodzenei.

Stało się inaczej. Gandyzm traci coraz więcej zwolenników, jego system pobija się własną bronią.

Jeden przykła dpolitycznej natury. — „Centralne prowincje" indyjskie o kilku miljonach mieszkańców posiadają swój własny parlament, który może rozstrzygać wiele spraw lokalnych. Gdy angielski gubernator przedłożył temu parlamentowi budżet, został on bez debaty przez tych gandystów odrzucony. — Gubernator, sir Sly mógł siłą przeprzeć swój budżet, rozwiązując parlament. — Nie uczynił on jednak tego. Powiedział tylko: „Ponieważ nie uchwalacie pieniędzy dla swoich ministrów, muszę ich odesłać do domu. Ponieważ nie chcecie dać pieniędzy na utrzymanie dróg i nawodnienie pól, drogi wasze się zniszczą, a pola nie będą rodzić. Nie potrzebujecie szpitali, „więc je zamknę". I tak zrobił.

Przez rok parlament nie obradował. Gdy po roku zebrał się na narady, nowomianowany gubernator „Centralnych prowincyj" sir Montagu Butler powitał go tem przysłowiem angielskiem: „Można konia do wod yprzyprowadzić, ale nie można go zmusić do picia".

I parlament widział, że tą „niewspółpracą" nic nie wskóra i uchwalił nowy budżet.

Przykład gospodarczy:

Chcąc uderzyć w handel i przemysł angielski postanowili zwolennicy Gandiego nosić tkaniny sporządzone domowym sposobem. Ponieważ barwiki przychodziły z Europy miały ubrania być białe. — (Z tego powodu biała czapka z grubej materji bawełnianej miała być zewnętrznym znakiem gandystów). Tymczasem okazało się, że te domowe materje są droższe i gorsze niż fabryczne, a równocześnie Hinduski podniosły głośny protest przeciw temu, że je pozbawiono pięknych kolorowych strojów. Jeszcze głośniej krzyczało 180.000 robotników zajętych w angielskich tkalniach i przędzalniach w Bombaju.

Wielu z nich, którzy byli zwolennikami Gandiego pozyskał teraz na swoją stronę przesiąkający od Afganistanu bolszewizm. Ten ostatni ruch jest dla rządu angielskiego o wiele nieprzyjemniejszy od gandyzmu.

Te dwa przykłady dowodzą, jak niebezpieczną dla narodu negatywna polityka. Przypomina ona dziecko, które spada ze stołu, aby dokuczyć guwernantce.. albo gubernatorowi.

Młodzi podróżnicy.

Niewielu zapewne ludzi wie, jak często młodzi chłopcy brali udział w naukowych wyprawach, a nawet dawali swe nazwiska nowoodkrytym miejscowościom. Można w tych chłopcach widzieć zadatek ducha i nastroju dzisiejszych skautów i harcerzy, tę samą odwagę, zapał i humor.

Historja zostawiła nam szereg takich nazwisk jak Jacka Hudson'a, Hood'a i Bock'a, Mateusza Flinders'a i t.d.

Gdy Hudson wyruszył dla znalezienia nowej drogi przez biegun, wówczas na swój 80 tonowy statek liczący 10 ludzi załogi wziął swego małego synka Jacka. Towarzyszył on ojcu w jego ostatniej podróży. Gdy w 1610 r. na „Odkryciu" (tak się nazywał ów statek) wybuchł bunt — załoga wsadziła Hudsona z synem i chorymi na otwartą łódź i wysłała ich. Znaleźi śmierć gdzieś wśród lodów zatoki Hudsońskiej, w którem dokładnie miejscu niewiadomo. I kiedy patrzymy na mapę, na tę wielką zatokę, wspmnijmy czasem o małym Jacku.

W wyprawie Baffin'a, który wciąż — podobnie jak jego poprzednicy i współcześni poszukiwał przejścia Północno-wschodniego, brało udział 16 ludzi w tem 2 chłopców.

Bliższa nam czasem ekspedycja Franklina (1819) liczyła w swojem gronie 2 młodych marynarzy: Hood'a i Bock'a, dwie rzeki są ochrzczone ic hnazwiskami. Posiadamy pewne wiadomości o każdym z nich. Hood zsotał zamordowany przez wygłodniałego, zbuntowanego majtka, wpółprzytomnego wskutek okropności tej drogi. Bock zyskał nieśmiertelne imię swoją 550 km. podróżą przez śnieżne obszary. Cała wyprawa znajdowała się wówczas w forcie Enterprise (Przedsięwzięcie), daleko na północ od jeziora Rtrabasca. Młody kadet marynarki ofiarował się udać po pomoc. Temperatura wynosiła 40 stopni, miał zaś ze sobą koc i jelenią skórę, a 3 dni był pozbawiony pożywienia. Pomimo to dotarł do celu i ocalił wyprawę.

TRYBUNA PUBLICZNA.

Renumeracje.

Odnośnie do wypłaconych renumeracyj, czyli nadzwyczajnych nagród za pilną i intenzywną służbę urzędnikom kontroli skarbowej pogranicza polsko - gdańskiego przez Inspektorat Granicznej Kontroli Skarbowej z polecenia Pomorskiej Izby Skarbowej w Grudziądzu, w miesiącu marcu, jak i w kwietniu b.r. zwracam, jako nie interesowany, t.j. nie urzędnik kontroli skarbowej powyższym instytucjom uwagę na dziwny rozdział, o którym mam dokładne dane, wspomnianych renumeracyj.

Przy wypłacie nagród w marcu nie uwzględniono tak jak żadnego (tylko paru dostało) ze zwykłych kontrolerów skarbowych, którzy chyba tak dobrze, — o ile nie w większej mierze, na nie zasłużyli jak i komisarze, starsi komisarze i inspektorzy, którzy (trzej ostatni) przeważnie dozorują tylko służbę, a którzy nieomal wszyscy byli udziałowcami otrzymanych nagród — około 100 złotych.

Najlepszym dowodem intenzywnej służby mogły być książki służbowe jako i zapiski wyników przytrzymanych przekroczeń przemytnictwa. A czy aby jeden z powyższych trzech wyższych kategoryj urzędników z wyjątkiem kontroli lotnej, może się poszczycić poważniejszym, nie nawet i małym wynikiem, chyba położy swój podpis na protokół przytrzymanego przekroczenia przez kontrolera skarbowego.

Nadzwyczajne nagrody w kwietniu przypadły zaś w udziale komisarzom i inspektorom, no i jakiej części kontrolerów skarbowych. Jednakowoż już bardzo dziwnem jest za co nagrody te otrzymały pracowniczki, młode panienki zatrudnione w biurze na placówce Zajączkowo. O il ezasługują na nagrody inwalidzi wojenni i to o jednej ręce tu w kontroli zatrudnieni, (kontroler Maćkowiak) którzy prócz pełnego uposażenia urzędniczego otrzymują około 60 złotych renty miesięcznie, to śmiało twierdzić można, że każdy nawet przyjęty kontroler po kilku dniach to samo tu zrobi i w takim wypadku nagroda by mu się należała.

Pytam się, gdzie jest sprawiedliwość, którą dany kierownik w tym wypadku inspektor pogranicza polsko - gdańskiego p. Bednarczyk przy podawaniu wzgl. zaopinjowaniu pracowników wiadomego być wypłacana renumeracja się kieruje.

Sprawa niesprawiedliwego wynagradzania, tembardziej nadzwyczajnego mści się musi, i mści się już, a wści się na całem społeczeństwie. O ilye mają być rozdawane nagrody nadzwyczajne tak zwane renumeracje za prawdziwie intenzywną służbę, niechby były rozdawane sprawiedliwie, a ponieważ dziś na świecie sprawiedliwości niema!?, bo ja poczynam wątpić — nie rozdawajcie ich wogóle, a nie będzie rozgoryczenia i znięchęcenia jeszcze chętnych do pracy, a społeczeństwo całe na tem skorzysta, bo fundusz ten wcale pokaźny, wstawiony w rozchodzie budżetu Państwa, a rozdawany przeważnie protegowanym i pupilom ,zniknie i niejeden tak ciężko zapracowany grosz, nieraz nieomal ostatni od obywatela tytułem podatku ściągany, może pozostać w tego kieszeni, lub też ściągnięty obrócony na tyle innych ważnych potrzeb Państwa.

(—) Eug. Czetelski.

Z Inowrocławia.

Przesiedlenie.

B. dyrektor tut. Żeńsk. Seminarjum Naucz. dr. Filar został rozporządzeniem ministerjalnem przeniesiony na podobne stanowisko do Gniezna. O p. F. pisaliśmy już przed niedawnym czasem. — Z różnych stron zarzucono mu mianowicie pewne nadużycia.

EKRAN I ESTRADA.

Z „NOWOŚCI."

Wyjątkowo dobry zespół artystyczny teatrzyku „Nowości" częściowo zmienił swój program, dając nam kilka dość ładnych utworów, z których tylko o kilku wybitniejszych czynimy krótką wzmiankę. I tak n.p pani **Mea Mara Indra**, zamiast swej cudnej Ballady wschodniej, tańczy obecnie „Salome" i zamiast tańca śmierci „Taniec hiszpański". — Tak w jednym jak i w drugim tańcu jest silą niezrównaną, to też nie dziwimy się wcale, że urocza wiedenka ma już zapewnione „engagement" w Pradze czeskiej, Tryeście, Medjolanie, Rzymie i Palermo.

Doskonałym jest konferencier- humorysta p. **Olesławski** w swym „Sztubaku płaczącym" i sk. p. t. „Kino".— p. **Amors** — muzyk ekscentryczny wystąpił z grą na nowym instrumencie zwanym „Tubafonem", na którym po mistrzowsku wygrywa wyjątek z opery „Zaporożec z za Dunaju". Jako humorysta odśpiewuje swoje „Plotki na czasie". Wszystkie inne numery obecnego programu są również dobre. Wykonawcy zbierają codziennie huragany oklasków.

Erte.

„PALACE": „KLEJNOT MAHARADŻY".

Bankier Gyttorp posiada żonę, która go nie kocha — i klejnot, który nie jest jego własnością. Ratując się przed bankructwem, sprzedaje klejnot handlarzowi a w swej żelaznej szafie przechowuje podrobiony. Bojąc się jednak, że oszustwo się wykryje, sprytnie inscenizuje kradzież klejnotu i skierowuje podejrzenie jako na sprawcę kradzieży na młodego uczonego, przyjaciela swej żony. Lecz sprytnie obmyślony plan nie powiódł się. W rzekomą kradzież klejnotu nie wierzy ani jego rzeczywisty właściciel — książę Agarow, ani też żona bankiera. Bankier uznaje grę za przegraną dla siebie i sam sobie wymierza sprawiedliwość, Agarow odzyskuje swój klejnot, a dwa kochające się serca mają drogę do wspólnego życia otwartą.

Film jest zrobiony zręcznie i starannie. Śliczna jest legenda indyjska, wpleciona zręcznie w akcję obrazu. Ładne zdjęcia i bardzo dobra gra odtwórców głównych ról czynią ten film tembardziej godnym widzenia. Ma on też powodzenie zapewnione.

Toruń, sobota 25 kwietnia

Co niesie dzień?

ZWRACAMY UWAGĘ

na obwieszczenie p. Prezydenta miasta, zamieszczone w dzisiejszym numerze naszego pisma, w sprawie obowiązku stawienia się popisowych w wyznaczonych dniach przed komisję przeglądową. Obwieszczenie to wszyscy poborowi w własnym interesie powinni uważnie przeczytać i ściśle się zastosować do jego postanowień.

ROZKAZ!

W niedzielę, dnia 26. b.m. o godz. 7-ej rano zbiórka wszystkich druhów Tow. b. Powst. i Woj. „Straż" na placu Lubickim przy „Radjostacji" — celem ćwiczenia na uroczystość 3-g omaja. Punktualne a bardzo liczne przybycie konieczne.

Nelkowski, komendant.

PIERWSZA POMORSKA WYSTAWA ROLNICTWA I PRZEMYSŁU.

Kultura i sztuka na Wystawie.

W dniu 17. bm. w gmachu Województwa w Toruniu odbyło się posiedzenie podkomitetu kultury i sztuki, któremu przewodniczył w zastępstwie p. wojewody dr. Wachowiaka — naczelnik Wydz. Przem. i Handlu Województwa inż. Celichowski przy udziale osób: Ref. Wydziału kultury i sztuki Czarlińskiego, Starosty z Kościerzyny Kowalskiego, Insp. Suchożebrskiego, Dyr. Herzberga, Księdza Łęgi, Prof. Szczeblewskiego, Prof. Grossa, Dyr. Augustyńskiego, p. Korwin - Piotrowskeij z N. O. K., p. Izydora Gulgowskiego z Wdzydy i Dyr Wystawy inż. Wł. Sarjusz - Bielskiego.

Po zagajeniu zebrania przez przewodniczącego w wyczerpującem przemówieniu podkreślił Dyr. Wystawy, iż dział kultury i sztuki objąć winien na Pomorskiej Wystawie wszystko to co daje pojęcie o wysiłkach społeczeństwa i rządu w kierunku podniesienia kultury Pomorza. Grupa szkolna ma dać główne zasady szkolenia i charakterystyczne cechy wychowania człowieka na Pomorzu od najmłodszych lat. Przemysł ludowy będzie przedstawiony w rozwoju historycz nym oraz pozostałe grupy, t.j. sztuka stosowana, czysta (rzeźba i malarstwo) i sztuka kościelna wypełni całokształt działu tego na Wystawie.

Po długiej i ożywionej dyskusji, w której wzięli udział wszyscy obecni na zebraniu utworzono szereg komisyj, w skład których wchodzą.

do komisji szkolnej — pp. Dyr. Herzberg — przewodniczący Korwin - Piotrowska (opieka i wychowanie dzieci); Prof. Gross; Prof. Augustyński,

do komisji krajoznawczej — pp. Ks. Łęga — przewodniczący

oraz postanowiono zaprosić Mjr. Gąsiorowskiego, Radcę Solmana.

dokomisji zdobnictwa i przemysłu ludowego — p.p. Starosta Kowalski — przewodniczący I. Gulgowski,

do komisji artystycznej rzeźby i malarstwa — pp. Prof. Szczeblewski — przewodniczący, Insp. Suchożebrski, Dr. Pajzderski, Prof. Gross,

do komisji zabytków sztuki i kultury — ref. Czarliński — przewodniczący, Dr. Pajzderski, Prof. Gross.

Automatyczny sekretarz.

Osobliwy i niezwykle interesujący wynalazek, zrobiony przed kilku miesiącami przez pewnego amerykańskiego inżyniera, powiększa ilość nieprzeliczonych technicznych cudów, jakiemi Ameryka obdarzyła świat. Chodzi tutaj o pewien aparat, który można nazwać automatycznym sekretarzem, rodzaj automatu ludzkiego, załatwiającego wszelkie pisaniny, które w konserwatywnej Europie powierza się jeszcze stenografom lub sekretarzom.

Przypuśćmy, że szef jest nieobecnym. W jego gabinecie obok teleonu znajduje się mały aparat. Nagle aparat dzwoni: Ktoś chce mówić ze szefem. Klijent wówczas posłyszy głos przypominający fonograf i następujące słowa:

— Tutaj biuro mister Smitha, chwilo wo szefa niema, co mam mu powiedzieć?

Tajemniczy głos, jest głosem automatycznego sekretarza aparatu, łączącego w sobie właściwości gramofonu z właściwościami dyktafonu. Tak samo jak te oba aparaty, sekretarz automatyczny utrwala głos ludzki na woskowej płycie przy pomocy elektryczności. Odpowiednie urządzenie, przypominające zegarek gramofon, umożliwia oddanie zarejestrowanych n apłycie dźwięków. Z nowym tym aparatem można z łatwością połączyć mikrofon, osiągając w ten sposób wybitne korzyści. Z odległości 10 metrów można podyktować list, przyczem dyktujący nie jest zmuszony podnosić głosu. Automat rozmowę dwóch osób utrwala z większą pewnością, aniżeliby to uczynił ołówek najlepszego i najsumienniejszego stenografa.

Obwieszczenie.

Przy ulicy Chrobrego nr. 41 odbędzie się w czwartek 30 bm. o godz. 12-tej przetarg publiczny. Sprzedane zostaną:

3 biurka, maszyna do pisania „Tresor", maszyna do cięcia blachy.

Toruń, dnia 20 kwietnia 1925.

MAGISTRAT.

Obwieszczenie.

Przy Straży Pożarnej odbędzie się we wtorek, 4. br. o godz. 1 po poł. przetarg publiczny. Sprzedane zostaną:

Samochód ciężarowy (2 ton), samochód 6 - osobowy.

Toruń, dnia 21 kwietnia 1925 r.

MAGISTRAT.

Obwieszczenie.

Przy ulicy Szerokiej nr. 23 odbędzie się w niedzielę, 27 kwietnia br. o godz. 11-tej przetarg publiczny. Sprzedane zostaną 8 skrzyń konjaku (Schuster).

Toruń, dnia 17. IV. 1925 r.

MAGISTRAT.

CO POWINIEN KAŻDY WIEDZIEĆ O POLSCE.

Wedle świeżo ogłoszonych materjałów Głównego Urzędu Statystycznego, Polska dzieli się na 15 województw, 277 powiatów, 641 gmin miejskich, 12622 gmin wiejskich.

Na obszarze 388.328 klm. kwadratowych mieszka 27.192.600 ludności na 1 klm. kwadratowy wypada więc 70.3 osób. Inwalidów po wielkiej wojnie mamy 320 tysięcy, czyli 1.2 na 100 osób.

Na 100 osób przypada 48 mężczyzn i 52 kobiety.

Polska posiada 27.400 szkół, 65 proc. ludności żyje z rolnictwa, 14 proc. z przemysłu i górnictwa, 8 proc. z handlu i komunikacji, 13 proc. z innych zawodów. Jesteśmy więc krajem przeważnie rolniczym.

Majątek narodowy Polski wynosi 88.410.000.000 franków złotych t.j. na głowę przypada 3250 franków złotych (10694 franków w Stanach Zjednoczonych). Budynków zniszczonych przez wojnę liczono 1.475.300. Odbudowano z tego blisko dwie trzecie. Rozparcelowano dotąd 375.500 ha ziemi.

Jesteśmy więc potężnem państwem, mającem wszelkie widoki żywotnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego, a po zatem w ostatnich latach państwowość nasza wykazuje znaczne postępy.

Obwieszczenie

o powszechnym poborze mężczyzn urodzonych w r. 1905, jakoteż odroczonych na poprzednich przeglądach z roczników poborowych starszych oraz o zaciągu ochotników, urodzonych w roku 1905, 1906 i 1907 i przeglądzie tychże mężczyzn.

Par. 1.

Na mocy art. 1, 5 i 30 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej z dnia 23 maja 1924 (Dz. U. R. P. Nr. 61/24 poz. 609) zarządzam:

W okresie od 11 maja br. do 30 czerwca rb. włącznie powszechny przegląd

popisowych rocznika pob. 1904, oraz ochotników urodzonych w latach 1905, 1906 i 1907.

W myśl powyższego zarządzenia do przeglądu stawić się winni:

a) wszyscy bez wyjątku **popisowi** rocznika poborowego 1904 posiadający obywatelstwo polskie, jak również i ci, których przynależność państwowa nie jest znaną, a którzy mieszkają stale na obszarze województwa (Pomorskiego) i nie mogą wykazać się dokumentami, stwierdzającemi obcą przynależność państwową.

Dotyczy to popisowych rocznika poborowego 1904 powyżej wymienionych kategoryj **bez względu na ich dotychczasowy stosunek do siły zbrojnej Państwa.**

b) popisowi roczników poborowych 1902 i 1903, którzy przy poprzednich przeglądach uznani zostali za tymczasowo niezdatnych do służby czynnej w wojsku stałem (kat. B).

c) mężczyźni urodzeni w latach 1905, 1906, 1907, którzy w myśl art. 62 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, złożyli do dnia 15 maja br. podania do właściwej PKU. o przyjęcie ich do służby czynnej w wojsku stałem w charakterze ochotników.

Par. 2.

Wszyscy stający do przeglądu obowiązani są stawić się **w stanie zupełnie trzeźwym, czysto ubrani i umyci (wykąpani).**

Par. 3.

O ścisłym terminie przeglądu wyznaczonym dla poszczególnych gmin (komisarjatów), należy dowiedzieć się we właściwym urzędzie gminnym (magistracie, komisarjacie).

Par. 4.

Popisowi (ochotnicy), posiadający już jakiekolwiek **wojskowe dokumenty osobiste,** winni przynieść je, ze sobą do przeglądu.

Par. 5.

Popisowi, którzy zamierzają starać się o jedną z ulg przewidzianych w art. 53, 54, 55, 57 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej, jako też ci, którzy korzystali dotychczas z ulg powyższych i wobec upływu terminu tych ulg zamierzają starać się o dalsze ich przyznanie, winni przynieść ze sobą do przeglądu **odpowiednio udokumentowane podania.**

Podania o ulgi, wniesione **po terminie przeglądu,** uwzględniane będą tylko w tych wypadkach, kiedy popisowy bądźto uzasadni, że z przyczyn od niego niezależnych nie mógł uzyskać dokumentów, stwierdzających tytuł do ulgi, bądź też że uprawnienie do ulgi nastąpiło dopiero po terminie przeglądu.

Par. 6.

Popisowi (ochotnicy), posiadający na podstawie art. 45 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej prawo do jednorocznej służby czynnej w wojsku stałem, winni najpóźniej do dn. 25. VI. 25. przedłożyć właściwemu Starostwu pisemne podania o przyznanie tego prawa z dołączeniem następujących dokumentów:

a) świadectwa dojrzałości lub świadectwa końcowego jednej ze szkół.

wyciąg z ksiąg ludności względnie metrykę urodzenia.

W celu uzyskania prawa do półtorarocznej służby wojskowej ubiegający powinni się stawić przed komisją poborową o ile ubieganie się ma miejsce w czasie ogólnego poboru.

Par. 7.

Decyzje i zarządzenia Komisyj Przeglądowych w sprawach ulg i odroczeń (par. 5 i 6) mogą zainteresowane osoby zaskarżyć w myśl art. 60 Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej w drodze przez właściwe Starostwa do Województwa Pomorskiego a to w terminie **dwutygodniowym od daty ich otrzymania.**

Decyzje i zarządzenia Wojewody są ostateczne i zażaleniu nie podlegają. W myśl art 60 ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej **wniesienie skargi nie wstrzymuje wykonania zaskarżonej decyzji i zarządzenia.**

Par. 8.

Popisowi (ochotnicy) zakwalifikowani przy przeglądzie do kat. A. i uznani zatem, w myśl odnośnych artykułów Ustawy o powszechnym obowiązku służby wojskowej za zdatnych do służby czynnej w wojsku stałem, zostaną do dnia wcielenia ich do formacji wojskowych **bezterminowo urlopowani,** pozostając **dyspozycyjnymi rekrutami Siły Zbrojnej Państwa.**

Powołanie ich do wcielenia nastąpi w swoim czasie zapomocą **imiennych kart powołania.**

Par. 9.

Winni **niezgłoszenia** się do **przeglądu** w wyznaczonych terminach, ścigani będą przez cywilne władze administracyjne i karani będą w myśl art. 87 Ust. o powszechnym obow. służby wojskowej.

Rekruci, winni **niestawienia** się do **wcielenia, ścigani będą** przez władze wojskowe, jako **dezerterzy** i po doprowadzeniu karani będą w myśl obowiązujących wojskowych ustaw karnych. Osoby, uprawnione do służby jednorocznej, w razie nieuzasadnionego nie dotrzymania terminu wniesienia podania będą tego przywileju pozbawieni.

Toruń, dnia 20 kwietnia 1925 r.

WOJEWODA,
Dr. Stanisław Wachowiak.

Plan Komisji Przeglądowej.

Komisja przeglądowa na miasto **Toruń** będzie urzędowała w małej sali „Parku Wiktorji" w poniżej podanych terminach.

Do przeglądu obowiązani są popisowi i ochotnicy, których nazwiska rozpoczynają się:

literami od	**A**	do	**F**	w dniu	11.	maja 1925 r.
„	„ **G**	„	**J**	„	12.	„ „
„	„ **K**	„	**L**	„	13.	„ „
„	„ **M**	„	**P**	„	14.	„ „
„	„ **R**	„	**S**	„	15.	„ „
„	„ **T**	„	**Z**	„	16.	„ „

Urzędowanie komisji rozpoczyna się o godzinie 8-ej rano i na tą godzinę powinni się stawić punktualnie wszyscy popisowi.

Toruń, dnia 22 kwietnia 1925 r.

Prezydent miasta.

Redaktor naczelny: Jan Zagierski. Nakładem i czcionkami Drukarni Robotn. W. Pawlak i S-ka w Toruniu. Redaktor odpowiedz.: Franciszek Kwiatkowski.